

Müze Eğitimi Projesine Katılan Öğrencilerin Müze Eğitimine İlişkin Farkındalık Düzeylerinin ve Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Investigation of the Awareness Levels and Opinions of the Students Participating in the Museum Education Project on Museum Education

Müge Yurd¹, Funda Varnacı Uzun²

¹Uzman Öğretmen, Hatay Bilim ve Sanat Merkezi, Hatay, mugeyurd@gmail.com, (<http://orcid.org/0009-0005-4087-0611>)

²Sorumlu Yazar, Doç. Dr., Aksaray Üniversitesi, Türkiye, fundavarnaciuzun@gmail.com, (<http://orcid.org/0000-0002-4915-9894>)

Geliş Tarihi: 31.07.2023

Kabul Tarihi: 13.06.2024

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, TÜBİTAK 4004 Doğa Eğitimi ve Bilim Okulları projeleri kapsamında 2021 ve 2022 yıllarında desteklenen 121B575 ve 122B457 kodlu Müzeler Varlığım, Kültürüm Mirasım başlıklı projenin, katılımcı öğrencilerin müze eğitime yönelik farkındalık düzeylerinde yaptığı değişimin incelenmesi ve öğrencilerin müze eğitimine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesidir. Proje kapsamında Hatay'da yer alan 7 farklı müze, eğitim alanı olarak seçilmiş ve müzelerde aktif öğrenme yöntem, tekniklerine göre hazırlanan etkinlikler uygulanmıştır. Eğitim dönemlerinin ilk günü ve son günü ön test-son test olarak uygulanan Müze Eğitimi Farkındalık Ölçeği ve son gün uygulanan Müze Eğitimi Değerlendirme formu ile veriler toplanmıştır. Ölçekten elde edilen veriler bağımlı gruplar için t-testi ile değerlendirilmiştir. Sonuçlara göre, her iki dönemde de, müze eğitimi projesi öğrencilerin farkındalık düzeylerinin artmasına katkı sağlamıştır. Ayrıca, öğrencilerin müze eğitime yönelik görüşleri olumlu ve memnuniyet düzeyleri yüksek olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müze Eğitimi, farkındalık, öğrenci görüşleri, TÜBİTAK, 4004

ABSTRACT

The purpose of the current study is to investigate the changes in the museum education awareness levels of the students participating in the project and to evaluate the opinions of the participating students about museum education. The project was supported within the scope of the TÜBİTAK 4004 Nature Education and Science Schools projects in the years 2021 and 2022. Within the context of the project, 7 different museums in Hatay were selected as educational areas and activities prepared according to active learning methods and techniques were implemented in the museums. Data were collected with the Museum Education Awareness Scale administered as a pre-test and post-test on the first and last day of the education periods and the Museum Education Evaluation form administered on the last day. The data obtained from the scale were evaluated using the dependent samples t-test. According to the results, the museum education project contributed to the increase in the students' awareness levels. In addition, the students' opinions about the museum education were found to be positive and their satisfaction levels were found to be high.

Keywords: Museum education, awareness, student opinions, TÜBİTAK, 4004

GİRİŞ

Öğrenme aşamalarında okul ortamı dışındaki alanlara dersin kazanımları ile ilişkili olarak yapılan geziler ya da farklı ortamlardaki etkinliklerin hepsi okul dışı öğrenme ortamlarını oluşturmaktadır (Laçın Şimşek, 2011). Eğitim doğası gereği okulla sınırlandırılmayacak bir kavramdır. Eğitimin büyük bir kısmının okul dışında gerçekleştiği bilinmektedir (Taylor & Neill, 2008). Müzeler, öğrencilerde yaratıcı düşünceyi destekleyen, problem çözme becerilerini geliştiren, çok yönlü düşünceyi artıran okul dışı öğrenme ortamlarından biridir (Ekinci, 2022).

Kuruldukları zamandan beri eğitim amacına da, sahip olan müzeler, kültürel mirası koruyan, bir toplumdaki en önemli mekânlardan biridir. Müzelerin ilk ortaya çıkışı Avrupa'daki miras koleksiyonlarının ziyarete açılmasıyla gerçekleşmiştir. 19. Yüzyılın başından itibaren müzeler, öğrenciler tarafından kütüphaneler gibi araştırma ve bilgiyi sentezleme alanı olarak kullanılmaya başlanmıştır. Ancak, yeni müzecilik anlayışının gelişmesi ve müze eğitiminin öneminin daha da anlaşılır hale gelmesi 20. Yüzyılın sonlarında Şili'de, UNESCO tarafından düzenlenen konferansta "Latin Amerika Müzeleri'nin Çağdaş Dünya'daki İşlevi" konulu toplantı sonrası olmuştur (Akmehmet Tezcan & Ödekan, 2006). Müzelerde sergileme ve eğitim içiç fonksiyonlardır (Bakan, 2003). Müzeler, eğitimin ayrılmaz bir parçası konumundadır (Hein, 2004). Müze eğitiminin temel amaçları arasında müzelerin eğitim fonksiyonu artırmak, müzelerle yönelik toplumsal farkındalık ve müze kültürü oluşturmak bulunmaktadır (Karadeniz & Okvuran, 2018). Müzeler, bireylerin istedikleri zaman ve yerde okul dışı öğrenme gerçekleştirebilecekleri ortamların başında gelmektedir (Okvuran & Karadeniz, 2022). Türkiye'de müzelerin öğrenme ortamı olarak kullanılması 2005-2006 Eğitim Öğretim döneminden itibaren öğretim programlarında yapılan değişikliklerle yaygınlaşmıştır (Karadeniz & Okvuran, 2014). Pek çok dersin öğretim programında müze eğitime yer verilmiş olmakla birlikte özellikle sosyal bilgiler dersi kazanımlarının pek çoğu müze eğitime uygundur (Er Tuna & Kaya, 2022). Ders kazanımları kapsamında gerçekleştirilen müze eğitimi etkinlikleri öğrencilerin kendi kültürel geçmişlerini öğrenmelerine, kültürel mirası anlamalarına, farklı kültürlere saygı duymalarına, kültürel çeşitliliği fark etmelerine imkan vermektedir (Sağlamgöncü, 2023). Müzelerde sergilenen eserler öğrencilere zamanla, yerlerle, olaylarla veya insanlarla somut bir bağlantı sağlar ve insanlık tarihi ile kültürel mirasın evrimini deneyimlemelerine olanak tanır (Karadeniz & Okvuran, 2014). Müzelerde gerçekleştirilecek eğitim etkinlikleri aktif katılımın sağlandığı etkinlik planlamaları çerçevesinde olmaktadır (Hassan, 2017). Bu sayede, müze eğitimi, müzelerdeki eserlerin öğrencilerin merak, ilgi, heyecan gibi duygularını harekete geçiren öğrenme ve öğretme etkinlikleri durumuna gelmektedir. Ayrıca, müzelerde gerçekleştirilen müze eğitimi kültürel mirasın somut yaşantılarla öğrenciye aktarılması ve öğrenmenin kalıcı ve anlamlı olması sağlanmaktadır (Temur & Topkaya, 2023).

Müze eğitimi ile ilgili literatürde çok sayıda çalışma bulunmaktadır. Müzelerin okul dışı eğitim ortamı olarak önemine vurgu yapan çalışmalar sıklıkla incelenmiştir (Çiftçi ve Acer, 2015; Karadeniz ve Okvuran, 2014; Kurak Açıcı ve Konakoğlu, 2018; Negiz, 2017; Önder, Abacı ve Kamaraj, 2009; Şahan, 2005; Üztemur, Dinç ve Acun, 2018a; Üztemur, Dinç ve Acun, 2018b). Literatürde ayrıca, müzelerde teknoloji kullanımının önemi ve akılda kalıcılığa etkisi (Akkuş ve Akkuş, 2017), müze eğitiminde öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesine yönelik çalışmalar bulunmaktadır (Egüz ve Kesten, 2012; Gürdoğan Bayır ve Çengelci Köse, 2019; Karagözoğlu, 2020; Üztemur, Dinç ve Acun, 2018). Müze eğitimi kapsamında yapılan bazı tezlerde, miras eğitiminin öğrencilerin kültürel mirasa yönelik tutumlarına etkisi (Yeşilbursa, 2011), müzelerde çocuklara uygulanabilecek etkinlikler (Hassan, 2017), öğrencilerin kültürel varlıklara yönelik farkındalıklarına müze eğitiminin etkisi (Şişman, 2019), müze eğitiminin eleştirel düşünmeye etkisi (Sofuoğlu, 2019), müze eğitiminde yaratıcı dramanın kullanımı (Boyacı, 2019) gibi konular araştırılmıştır.

2021 ve 2022 yıllarında, TÜBİTAK 4004 Doğa Eğitimi ve Bilim Okulları kapsamında desteklenen projenin amacı, önemli bir okul dışı öğrenme ortamı olan müzelerin eğitim

fonksiyonunu artırmak, öğrencilere disiplinlerarası yaklaşımla hazırlanan etkinlikler yoluyla kültürel miras hakkında farkındalık oluşturmak ve bilgi düzeylerini artırmaktır. Öğrencilerin doğdukları, yaşadıkları şehrin kültürel miras değerlerini farketmeleri, aktif katılımı kültürel değerlerini öğrenmeleri, kültürel miras bilincinin oluşması ve çevrelerine de aktarmaları projenin diğer amaçları arasındadır. Hedef kitlenin, Hatay ili Antakya İlçesi 6. Bölge okullarında öğrenim görmekte olan, okul başarıları yüksek 6. ve 7. Sınıf öğrencileri olduğu projede, Hatay ilinde bulunan Hatay Şehir Müzesi, Hatay Arkeoloji Müzesi, Gastronomi Müzesi, Antik Cam evi, Tarım Müzesi, Altınözü Tokaçlı Zeytin Müzesi ve Tıbbi ve Aromatik Bitki Müzesi etkinlik alanları olarak belirlenmiştir. İki dönemde toplam 48 öğrenci müze eğitimi almıştır. Projede uygulanan etkinlikler, disiplinlerarası yaklaşımla hazırlanmış ve Sosyal Bilgiler, Türkçe, Görsel Sanatlar, Teknoloji ve Tasarım, Fen Bilimleri, Bilişim Teknolojileri derslerinin kazanımları ile uyumlu olacak şekilde planlanmıştır.

Bu çalışmanın amacı, TÜBİTAK 4004 Doğa Eğitimi ve Bilim Okulları projeleri kapsamında 2021 ve 2022 yıllarında desteklenen Müzeler Varlığım, Kültürüm Mirasım adlı projenin, katılımcı öğrencilerin müze eğitimine yönelik farkındalık düzeylerinde yaptığı değişimin incelenmesi ve öğrencilerin müze eğitimine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesidir. Bu amaç doğrultusunda çalışmada, aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmaktadır:

“Projeye katılan öğrencilerin müze eğitimine ilişkin farkındalık ön test ve son test puanları arasında anlamlı farklılık bulunmakta mıdır?”

“Projeye katılan öğrencilerin müze eğitimine ilişkin görüşleri nasıldır?”

1.1.Uygulanan Etkinlikler

Müzeler Varlığım, Kültürüm Mirasım projesi ile öğrencilere müze eğitimi yoluyla kültürel miras bilinci kavratılmaya çalışılmış, yaşadıkları kentin kültürel değerlerinin ve yöresel özelliklerinin farkında olmaları sağlanmış, seçilen tematik müzelerde gerçekleştirilen disiplinler arası etkinliklerle müzeleri sadece turistik amaçlı gezilen yerler olarak değil, aktif ve kalıcı öğrenmeye yardımcı birer eğitim ortamı olarak görmeleri sağlanmıştır. Farklı disiplinlerin sentezlenmesi ile hazırlanan etkinliklerle projenin daha verimli, kalıcı ve sürdürülebilir olacağı düşünülmektedir. Etkinlikler, Sosyal Bilgiler, Fen Bilimleri, Görsel Sanatlar, Türkçe, Matematik, Teknoloji ve Tasarım, Bilişim Teknolojileri derslerinin çeşitli kazanımları ile uyumludur (Tablo 1).

Tablo 1.

Projede gerçekleştirilen etkinlikler ve ilişkili oldukları kazanımlar

Etkinlik	İlişkili Kazanımlar*
<p>Heykel Yapıyorum Etkinlikte öğrenciler ilk olarak Hatay Arkeoloji Müzesinin salonlarında gezdirilmiş ve müze içerisindeki eserler ile buldukları dönemler hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Katılımcılardan gezi sırasında heykelleri dikkatle incelemeleri, kendilerine bir heykel seçmeleri istenmiştir. Gezi sonrası çalışma atölyesinde kullanılacak malzemeler (plastik, metal atıklar, oyun hamuru vb.) gösterilerek kendilerinden seçtikleri heykeli verilen malzemeler yoluyla tasarlama istenmiştir. Etkinliğin son aşamasında katılımcıların tasarımlarını sunmaları ve neden bu heykeli tasarlamayı düşündüklerini ifade etmeleri istenmiştir.</p>	<p>(*SB: Sosyal Bilgiler; F: Fen Bilimleri; T: Türkçe; TT: Teknoloji ve Tasarım; BT: Bilişim Teknolojileri ve Yazılım; G: Görsel Sanatlar)</p> <p>SB.5.2.2. Çevresindeki doğal varlıklar ile tarihî mekânları, nesnelere ve eserleri tanıtır. G.6.1.4. Seçilen tema ve konu doğrultusunda fikirlerini görsel sanat çalışmasına yansıtır. G.6.1.7. Üç boyutlu çalışmalar oluşturmak için oyma, asamblaj veya modelleme tekniklerini kullanır. G.7.1.7. Atık malzemeleri kullanarak üç boyutlu çalışma yapar. TT. 7. A. 2. 5. Sanat/tasarım elemanlarını ve tasarım ilkelerini kullanarak bir tasarım oluşturur.</p>

Kazıyorum Arıyorum

Müzedeki arkeolojik eserlerin önünde arkeoloji bilimi, kapsamı ve yöntemine dair sözlü bilgilendirmeler yapılmıştır. Etkinliğin uygulama kısmında eğitmen ve rehberler tarafından müze bahçesinde önceden hazırlanan arkeolojik kazı uygulama alanında katılımcıların bir arkeolog gibi kazı yapmaları, kazı sırasında buldukları eserleri birleştirmeleri, bilimsel kazı çalışmalarındaki gibi kayıt altına almaları ve sergilemeleri sağlanmıştır.

Mozaik Taşlarından Sanat

Etkinliğin ilk aşamasında öğrencilere müze içindeki mozaik eserler, bulunma şekilleri ve figürlerinin temsil ettikleri hikayeler ile ilgili bilgilendirme yapılmıştır. Bilgilendirme sonrasında müzenin çalışma atölyesinde mikro mozaik işleme sanatı bilgisi verilmiş ve örnek uygulama gösterilmiştir. Örnekle anlatımın ardından katılımcılar verilen malzemelerle uygulama kısmına geçmiş ve mozaik taşlarını işleyip kendileri için bir ürün ortaya koymuşlardır.

Şehir Müzesi'ndeki Heykeller Bize Ne Söyledi?

Öğrenciler 4 gruba ayrılmış ve ilk olarak kendi grupları ile müzede kısa bir tur atmaları sağlanmıştır. Tur sonunda her grubun gideceği eseri ve cevaplayacağı soruları belirlemek için zarflar verilmiştir. Gruplar ortaklaşa olarak sorularını cevaplamıştır. Sonraki aşamada gruplar eğitmenin sorduğu sorulara heykelin adına cevap vermişlerdir. Son olarak değerlendirme yapılmıştır.

Zamanda Yolculuk

Sözlü tarih atölye çalışmasında, Antakya fotoğrafları yoluyla katılımcıların fotoğraflardaki yerlerin nereler olduğunu tahmin etmeleri ve değişimin sebeplerini açıklamaları istenmiştir. Öğrencilerden gelen cevaplar doğrultusunda Hatay'ın yakın tarihi, devlet olduğu zamanlardaki yönetimiyle ilgili bilgilendirmeler yapıp, anavatanına katılması sürecini fark etmeleri sağlanmıştır.

Kozadan Dokuma Tezgahına

Hatay ekonomik ve kültürel hayatında önemli bir yeri olan ipekçiliği daha yakından tanımaları ve ipek üretimini tüm aşamalarıyla gözleyebilmeleri amacıyla ipek dokuma atölyesine bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Öğrenciler ipekçilik, ipek böceği yetiştiriciliği, ipeğin ortaya çıkma aşamaları ve ipek kumaşların dokunarak farklı ürünlere dönüştürülmesi sürecini yerinde gözlemlemişlerdir. Atölyede ipek dokuma tezgahının çalışma sistemi anlatılmış ve katılımcıların dokuma tezgahına oturarak uygulama yapmaları ve ipek dokumasını deneyimlemeleri sağlanmıştır.

Sanal Müzedeyim

Bu etkinlikte, öğrencilere sanal müzelerin işlevi hakkında bilgi verilmiş, bir sanal müze gezisi örneği gösterilmiş ve kendilerinin de sanal müze gezisi yapmaları sağlanmıştır.

Tarımda Matematik

Tematik Tarım Müzesinde gerçekleştirilen etkinlikte öğrencilere müzede materyaller tanıtılmış, geçmişten günümüze Hatay'da gerçekleştirilen tarımsal faaliyetler

SB.5.2.1. Somut kalıntılardan yola çıkarak Anadolu ve Mezopotamya uygarlıklarının insanlık tarihine önemli katkılarını fark eder

SB.5.2.2. Çevresindeki doğal varlıklar ile tarihî mekânları, nesnelere ve eserleri tanıtır.

G.7.1.2. Görsel sanat çalışmasında sanat tekniklerini birlikte kullanır.

TT. 7. A. 2. 5. Sanat/tasarım elemanlarını ve tasarım ilkelerini kullanarak bir tasarım oluşturur.

SB.5.5.1. Yaşadığı yerin ve çevresinin ekonomik faaliyetlerini analiz eder.

SB.5.5.2. Yaşadığı yer ve çevresindeki ekonomik faaliyetlere bağlı olarak gelişen meslekleri tanıtır.

SB.5.5.3. Çevresindeki ekonomik faaliyetlerin, insanların sosyal hayatlarına etkisini analiz eder.

G.7.2.2. Sanat, tarih ve kültürün birbirini nasıl etkilediğini analiz eder.

SB.7.6.2. Atatürk'ün Türk demokrasisinin gelişimine katkılarını açıklar.

SB.5.5.1. Yaşadığı yerin ve çevresinin ekonomik faaliyetlerini analiz eder.

SB.5.5.2. Yaşadığı yer ve çevresindeki ekonomik faaliyetlere bağlı olarak gelişen meslekleri tanıtır.

SB.5.5.3. Çevresindeki ekonomik faaliyetlerin, insanların sosyal hayatlarına etkisini analiz eder.

BT.6.3.2.1. Arama motorlarını kullanarak ileri düzeyde araştırma yapar.

SB.7.5.1. Üretimde ve yönetimde toprağın önemini geçmişten ve günümüzden örneklerle açıklar.

hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Öğrencilere öncelikle matematik tarihinden bahsedilmiş ve matematiğin Mısır ve Mezopotamya’da başladığı, Nil nehrinin neden olduğu taşkınların her yıl tarım arazilerinin sınırlarını belirsizleştirilmesi sonucu tekrar ölçüm yapılması ihtiyacıyla ortaya çıktığı anlatılmıştır. Daha sonra öğrenciler gruplara ayrılarak, tarımla ilgili problem durumları verilmiş ve grupların işbirliği ile çalışarak problem durumlarına ilişkin çözüm önerilerini oluşturmaları ve çözümlerini diğer gruplarla tartışmaları sağlanmıştır.

Camın Hikayesi

Bu etkinlikte öğrencilerden Cam Müzesi içinde göz yaşı şişeleri, Antakya’ya özgü yeşil cam setler ile Antakya’nın servet ve şans tanrıçası Tyke’yi bulmalarını istenmiştir. Eğitimci katılımcılardan müze içerisinde gördükleri ve hazırladığı bilgi kartlarından yola çıkarak; göz yaşı şişeleri, yeşil cam setler ve Tyke’nin öykülerini grupça canlandırmalarını istenmiştir. Değerlendirme aşamasında eğitimci gözyaşı şişelerinin kullanım amacı, yeşil cam setlerin yapımı hakkında bilgi vermiştir.

Zeytinin Yolculuğu

Bu etkinlikte öğrencilere oyunlaştırma metodu kullanılarak binlerce yıllık geçmişi olan zeytine Anadolu uygarlıklarından bugüne kadar hangi anlamlar yüklendiği, zeytinin insanların hayatlarında nasıl yer ettiği ve günümüzde neler değiştiğini sorgulamaları amaçlanmıştır. Öğrenciler bu etkinlikte müze içine saklanmış ipuçlarını çözerek zeytin ile ilgili bilgileri edinmişlerdir.

İstasyon Tekniği: Bitkiler Yaşamımızda

Öncelikle öğrenciler tıbbi ve aromatik bitki müzesinde gezdirilmiştir. Sonrasında Hatay’ın bitki çeşitliliği, endemik tür kavramı ve Hatay’daki endemik tür çeşitliliği hakkında bilgi verilmiştir. Gezi sırasında öğrencilerin bitkileri incelemeleri ve bitkilerle ilgili açıklamaları okumaları ve not almaları da sağlanmıştır. Gezi sonrasındaki etkinlikte istasyon tekniği kullanılmıştır. Öğrenciler 4 gruba ayrılarak, akrostiş, hikaye, slogan ve gazete haberi şeklinde 4 istasyon oluşturulmuştur. İstasyonlardaki yönergeler şu şekilde olacaktır: Akrostiş: Bu istasyonda Hatay’da bulunan endemik, tıbbi ve aromatik bitki isimleri ile akrostişler hazırlayınız. Hikaye: Bu istasyonda Hatay’da bulunan endemik, tıbbi ve aromatik bitkilerin günlük yaşamda kullanımına ilişkin bir hikaye yazınız. Slogan: Bu istasyonda Hatay’da bulunan endemik, tıbbi ve aromatik bitkilerin şifalarına dair sloganlar hazırlayınız. Gazete haberi: Bu istasyonda Hatay’da bulunan endemik bitkilerden birinin ilk bulunduğu zaman gazetede yer alabilecek bir haber hazırlayınız.

Kendi Parfümümü Yapıyorum

Öğrencilere basit parfüm yapımı tekniği gösterilerek, Hatay’a özgü olabilecek bitkilerin (defne, kekik, adaçayı, lavanta vb.) yağları kullanılarak kendi parfümlerini yapmaları sağlanmıştır. Şişenin üzeri öğrenciler tarafından sticker, kurdela, renkli kağıtlar kullanılarak kendilerine özgü şekilde süslenmiştir.

SB.5.2.5. Günlük yaşamdaki kültürel unsurların tarihi gelişimini değerlendirir.

SB.5.5.2. Yaşadığı yer ve çevresindeki ekonomik faaliyetlere bağlı olarak gelişen meslekleri tanıtır.

T.6.4.14. Kısa metinler yazar.

F.8.5.1.1. Basit makinelerin sağladığı avantajları örnekler üzerinden açıklar. SB.4.4.2. Teknolojik ürünlerin geçmişteki ve bugünkü kullanımını karşılaştırır. SB.5.5.1. Yaşadığı yerin ve çevresinin ekonomik faaliyetlerini analiz eder.

SB.5.5.2. Yaşadığı yer ve çevresindeki ekonomik faaliyetlere bağlı olarak gelişen meslekleri tanıtır.

SB.5.5.3. Çevresindeki ekonomik faaliyetlerin, insanların sosyal hayatlarına etkisini analiz eder.

T.6.4.14. Kısa metinler yazar.

T.7.2.1. Hazırlıklı konuşma yapar.

T.7.4.1. Şiir yazar.

T.7.4.2. Bilgilendirici metin yazar.

T.7.4.3. Hikâye edici metin yazar

F.5.6.1.1. Biyoçeşitliliğin doğal yaşam için önemini sorgular.

F.5.6.1.2. Biyoçeşitliliği tehdit eden faktörleri, araştırma verilerine dayalı olarak tartışır

F.7.4.3.1. Karışımları, homojen ve heterojen olarak sınıflandırarak örnekler verir

Zihin Haritası Tekniği: Hatay Yemek Kültürü Zihnimde

Etkinliğin ilk aşamasında, öğrencilere gastronomi evi gezdirilmiş ve Hatay'ın yemek kültürü ve Hatay'ın 2017 yılından beri UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı'nda Gastronomi Şehri olarak yer alması hakkında kısa bilgi verilmiştir. İkinci aşamada, Gastronomi Evinin avlusunda öğrenciler 6 gruba ayrılmış, her gruba post-it ve renkli kalemler dağıtılmıştır. Her gruba Hatay'ın yemek kültürü ile ilgili bir konu verilmiştir: (Mezeler/salatalar, ana yemekler (kebablar), tatlılar, baharatlar, yemeklerde kullanılan malzemeler, pişirme şekilleri gibi.) Öğrenciler kendi konularına uygun maddeleri, aralarında tartışarak renkli kâğıtlara yazmışlardır. Eğitimci panonun ortasına HATAY GASTRONOMİSİ yazmıştır. Öğrencilerin kavramları da, Hatay Gastronomisi kavramı etrafında zihin haritasına dönüştürülmüştür. Etkinliğin son aşamasında öğrencilerin panoda gördükleri çeşitliliği incelemeleri istenmiş ve öğrencilere "Neden bu çeşitlilik oluşmuştur?" sorusu yöneltilmiştir. Etkinlik sonunda öğrencilerin Hatay'daki yemek çeşitliliğini ve bu çeşitliliğe sebep olan doğal ve kültürel etmenleri bir arada görmeleri sağlanmıştır.

Web 2.0 Araçları ile Günümü Değerlendiriyorum

Bu etkinlik ile öğrenciler müze eğitimi ve kültürel miras ile ilgili öğrendiklerini Web 2.0 araçlarını kullanarak değerlendirmişler, son gün sunacakları posterleri için materyal hazırlamışlardır.

Sergi ve Kapanış

Proje sürecindeki etkinliklerde oluşturulan tüm materyaller Hatay Bilim ve Sanat Merkezinin konferans salonu önünde hazırlanan masalarda sergilenmiştir. Ayrıca, her gün sonunda Web 2.0 araçları ile hazırladıkları materyallerden oluşan posterleri panolara asılmıştır.

SB.5.2.3. Ülkemizin çeşitli yerlerinin kültürel özellikleri ile yaşadığı çevrenin kültürel özelliklerini karşılaştırarak bunlar arasındaki benzer ve farklı unsurları belirler.

SB.5.2.4. Kültürel öğelerin, insanların bir arada yaşamasındaki rolünü analiz eder.

BT.5.4.3.5. Farklı sunu hazırlama programlarını keşfeder.

BT.5.4.3.6. İş birliğine dayalı olarak oluşturduğu sunuyu paylaşır.

T.6.4.11. Yazdıklarını paylaşır. Öğrenciler yazdıklarını sınıf ve okul panosu ile sosyal medyada paylaşmaya teşvik edilir.

Projede etkinlikleri gerçekleştiren öğretmenler, sosyal bilgiler eğitimi, biyoloji eğitimi, matematik eğitimi, turizm, gastronomi, tarih, tarih eğitimi gibi farklı alanlarda uzmanlığı sahiptirler. Proje sürecinde, öğrenciler ilk olarak yaratıcı drama kullanılarak birbirleri ile tanışmışlardır. Ardından müze eğitiminin önemi ile ilgili teorik eğitim almışlardır. Daha sonraki aşamalarda, Hatay Arkeoloji Müzesi'nde kazıyorum arıyorum etkinliği, heykel tasarımı, mozaik taşları ile sanat ve üç boyutlu gezinti etkinliklerini gerçekleştirmişlerdir. Şehir Müzesi'nde öyküleme tekniği ile zamanda yolculuk, oyunlaştırma ile müzedeki heykeller bize ne dedi? etkinliklerinde aktif olarak yer almışlardır. Tıbbi ve Aromatik Bitki Müzesi'nde istasyon tekniği ile endemik türlerin öğretilmesi ve yöreye özgü bitkisel yağlar ile parfüm yapımı gerçekleştirilmiştir. Antik Cam Müzesi'nde yaratıcı drama ile camın öyküsü aktarılmış ve cam yapımı uygulaması izlenmiştir. Tarım Müzesi'nde yapılan tarımda matematik etkinliği ile tarımla ilgili etkinliklerde matematiğin rolü ve önemi vurgulanmıştır. Altınözü Tokaçlı Zeytin Müzesi'nde öğrencilere oyunlaştırma metodu kullanılarak binlerce yıllık geçmişi olan zeytine Anadolu uygarlıklarından bugüne kadar hangi anlamlar yüklendiği, zeytinin insanların hayatlarında nasıl yer ettiği, bugün neler değiştiği sorgulanmıştır. Hatay'ın ekonomik ve kültürel hayatında önemli bir yeri olan ipekçiliği daha yakından tanımaları ve ipek üretimini tüm aşamalarıyla gözleyebilmeleri amacıyla ipek dokuma atölyesinde gözlem yapılmıştır. Hatay Gastronomi Evi'nde yörenin gastronomisinin de bir kültürel miras unsuru olduğunu kavramaları amacıyla zihin haritası tekniği ile Hatay Gastronomisi Zihnimde etkinliği yapılmıştır. Küçük

şefler yarışıyor etkinliği ile öğrenciler aktif katılımlarıyla Hatay yemekleri hakkında bilgilerini pekiştirmişlerdir. Ayrıca, teknolojinin imkanlarından faydalanılarak sanal müze gezisi ve Web 2.0 araçları ile değerlendirme etkinlikleri de gerçekleştirilmiş ve tüm proje sürecinde elde ettikleri ürünler son gün sergilenmiştir.

YÖNTEM

Bu çalışmada, öğrencilerin müze eğitimine yönelik farkındalık düzeylerinin değerlendirilmesinde nicel araştırma tekniklerinden tek gruplu ön test-son test deneysel desen kullanılmıştır. Nicel verilerden elde edilen sonuçları desteklemek amacıyla öğrencilerin müze eğitimine yönelik görüşleri alınmıştır. Bu görüşlerin değerlendirilmesinde nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır.

Nicel verilerin toplanmasında, Şişman (2019) tarafından geliştirilen 5’li likert tipi (“kesinlikle katılmıyorum(1)”, “orta düzeyin altında katılıyorum(2)”, “orta düzeyde katılıyorum(3)”, “orta düzeyin üstünde katılıyorum(4)”, “kesinlikle katılıyorum(5)”) Müze Eğitimine İlişkin Farkındalık Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 15 maddeden oluşmaktadır.

Ölçek, her iki proje döneminde de, ilk gün etkinlikler başlamadan ön test ve son gün tüm etkinlikler bittikten sonra son test olarak katılımcılara uygulanmıştır. Ölçekten elde edilen veriler her iki dönem katılımcıları için ayrı ayrı olacak şekilde, betimsel analiz ve bağımlı gruplar için t-testi ile analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Uygulamalar sonucunda ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 2021 yılı için 0,839; 2022 yılı için 0,883 olarak bulunmuştur.

Öğrencilerin müze eğitimine yönelik görüşleri kapsamında İlhan vd. (2011)’de önerilen Müze Eğitimi Değerlendirme formu projenin sonunda uygulanmıştır. Bu form, öğrencilerin aldıkları müze eğitimini değerlendirmelerine yönelik sorulardan oluşan, eğitimin sonunda uygulanan bir formdur. Öğrencilerin görüşlerine içerik analizi yapılmıştır. Öğrenci görüşleri tema olarak kabul edilmiş, bu temaya ilişkin kod ve alt kodlar oluşturulmuştur. İki yazar arasında görüş birliği sağlanan toplam kod-alt kod sayısı 261, görüş birliği sağlanamayan kod-alt kod sayısı 30’dur. Buna göre kodlamalardaki iç tutarlılık katsayısı Miles-Huberman formülüne göre %89,6 olarak bulunmuştur (Miles & Huberman, 1994). Kodlamalar, doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Doğrudan alıntılarda öğrencilere, katıldığı yıl ve cinsiyete göre “2022, E3” şeklinde kod verilmiştir.

Bu çalışma için Aksaray Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu’nun 25.10.2022 tarihli toplantısında, 2022/07-37 nolu kararı ile etik kurul onayı alınmıştır.

BULGULAR

Projeye katılan öğrencilere uygulanan Müze Eğitimi Farkındalık ölçeğine ilişkin sonuçlar 2021 ve 2022 yılı olarak ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

Ölçeğe ait ön test ve sontest betimsel analiz sonuçları incelendiğinde her iki dönemde de, soru bazında öntest ve sontest ortalama puanlarının farklılık gösterdiği görülmektedir. 2021 yılı, öntest ortalamalarında “Madde 7” (\bar{x} :4,79); “Madde 10” (\bar{x} :4,75) en yüksek ortalamaya; “Madde 2” (\bar{x} :2,95) ve “Madde 11” (\bar{x} :3,33) ise en düşük ortalama değerlere sahiptir. 2021 yılı son test ortalama değerlerinde ise; en yüksek ortalamaya sahip maddelerin; “Madde 7”, “Madde 9”, “Madde 10” (\bar{x} :5,00) maddeleri olduğu görülmektedir (Tablo 1). Son test verilerinde en düşük ortalamaya sahip maddeler ise; “Madde 5” (\bar{x} :3,70) ve “Madde 11” (\bar{x} :3,91)’dir (Tablo 2). 2021 yılı, ön test ve son test ortalama verileri madde bazında değerlendirildiğinde de, özellikle öğrencilerin müzelerin etkisine yönelik olarak, müze gezisi sonrası üç boyutlu ürün tasarlama,

müze gezisi sonrası gösteri yapma gibi daha aktif değerlendirmeler yapabilecekleri etkilerine yönelik farkındalıklarının daha fazla değiştiği görülmektedir (Tablo 2).

Tablo 2.

Müze Eğitimi Farkındalık Ölçeğine Ait Betimsel İstatistikler

Maddeler	2021					2022			
	Ön test			Son test		Ön test		Son test	
	N	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS
1. Müze gezisi sonrası geziyle alakalı araştırma ödevi hazırlarız.	24	4.12	.946	4.54	.658	4.04	.999	4.04	.999
2. Yaptığımız müze gezisinden esinlenerek üç boyutlu yeni ürünler oluştururuz.	24	2.95	1.082	4.29	.806	4.33	.761	4.33	.761
3. Müze gezisi sonrasında müzede gördüklerimiz ile ilgili gösteriler yaparız.	24	3.41	1.017	4.45	.721	4.25	.794	4.25	.794
4. Müze gezisi sonrasında müzede gördüklerimizi çok yönlü olarak ele alıp tartışıp değerlendiririz.	24	4.62	.923	4.20	1.102	4.50	.780	4.50	.780
5. Müze gezisinden esinlenerek okulumuzda sergiler açarız.	24	3.83	1.090	3.70	1.232	4.45	.658	4.45	.658
6. Müze gezisi, sosyal bilgiler dersine yönelik yaratıcı düşünme becerimizi geliştirmektedir.	24	4.75	.846	4.87	.337	4.54	.779	4.54	.779
7. Müze gezileri bizlerde tarihsel mirasa duyarlılık bilincini kazandırır.	24	4.79	.832	5.00	.000	4.50	.722	4.50	.722
8. Müze gezileri sanata bakış açımızı etkileyip beğeni duygumuzu değiştirir.	24	4.25	.944	4.54	.977	4.54	.832	4.54	.832
9. Müze gezileri sosyal bilgiler dersinin amaçların daha iyi kavramamızı sağlar.	24	4.54	.977	5.00	.000	4.45	.931	4.45	.931
10. Müze gezileri, sosyal bilgiler dersine yönelik değerleri daha iyi anlamamızı sağlar.	24	4.75	.675	5.00	.000	4.54	.721	4.54	.721
11. Müze gezileri, duyuşsal algılama becerimizi geliştirir.	24	3.33	1.203	3.91	1.176	4.37	.824	4.37	.824
12. Müze gezileri, tarihsel bir durum, olgu ya da olaya farklı bir bakış açısıyla bakmamızı sağlar.	24	4.75	.531	4.33	.916	4.41	.775	4.41	.775
13. Müze gezileri, empati ve eleştirel düşünme becerisi kazandırır.	24	4.04	1.082	4.29	.907	4.29	.999	4.29	.999
14. Müze gezileri, evrensel düşünme becerisi kazandırır.	24	4.12	.946	4.45	.658	4.33	.701	4.33	.701
15. Müze gezileri, evrensel olarak kültür ve kültürel yaşam kavramlarını daha iyi anlamamızı sağlar	24	4.62	.769	4.83	.380	4.45	.779	4.45	.779

2022 yılı, öntest ortalamalarında “Madde 7” (\bar{X} :4.50); “Madde 15” (\bar{X} :4.45); “Madde 6”(\bar{X} : 4.33); “Madde 9” (\bar{X} :4.33); “Madde 10” (\bar{X} :4.29) maddeleri en yüksek ortalamaya sahiptir.

Öntest puanlarında en düşük ortalamaya sahip maddeler ise, “Madde 3” (\bar{x} :3.45), “Madde 13” (\bar{x} :3.45), “Madde 1” (\bar{x} :3.62), “Madde 11” (\bar{x} :3.66), “Madde 5” (\bar{x} :3.83)’dir (Tablo 1). 2022 yılı, son test verilerinde en yüksek ortalamaya sahip maddeler “Madde 10”, “Madde 6”, “Madde 8” (\bar{x} :4.54) iken, en düşük ortalamalar “Madde 1” (\bar{x} :4.04), “Madde 3” (\bar{x} :4.25), “Madde 13” (\bar{x} : 4.29)’e aittir (Tablo 2).

Müze eğitimine ilişkin farkındalık ölçeğine ait ön test-son test puanlarının bağımlı gruplar t-testi sonuçları da 2021 ve 2022 yılı için ayrı ayrı değerlendirilmiştir. 2021 yılı analiz sonuçları incelendiğinde, ölçeğe ait ön test ortalama puanı 62.79 iken, son test ortalama puanı 67.45’e yükselmiştir (Tablo 3). Ön test ve son test arasındaki 4.54 puanlık ortalama farkı yapılan t-testi sonucunda anlamlı olarak bulunmuştur (Tablo 3).

Tablo 3. Müze Eğitimine İlişkin Farkındalık Ölçeğine Ait Ön Test-Son Test Ortalamaları Arasındaki Farklılığın Anlamlılığına İlişkin t-testi Sonuçları (2021 yılı)

Bağımlı Değişken	Test	N	\bar{X}	SS	Sd	t	p
Müze Eğitimine İlişkin Farkındalık Puanı	Ön test	24	62.91	7.81	23	-2.435	.023
	Son test	24	67.45	4.75			

2022 yılı projesine katılan öğrencilere uygulanan ölçeğe ait ön test ortalama puanı 60.46 iken, son test ortalama puanı 66.04’e yükselmiştir (Tablo 4). Ön test ve son test arasındaki 5.58 puanlık ortalama farkı yapılan t-testi sonucunda anlamlı olarak bulunmuştur (Tablo 3).

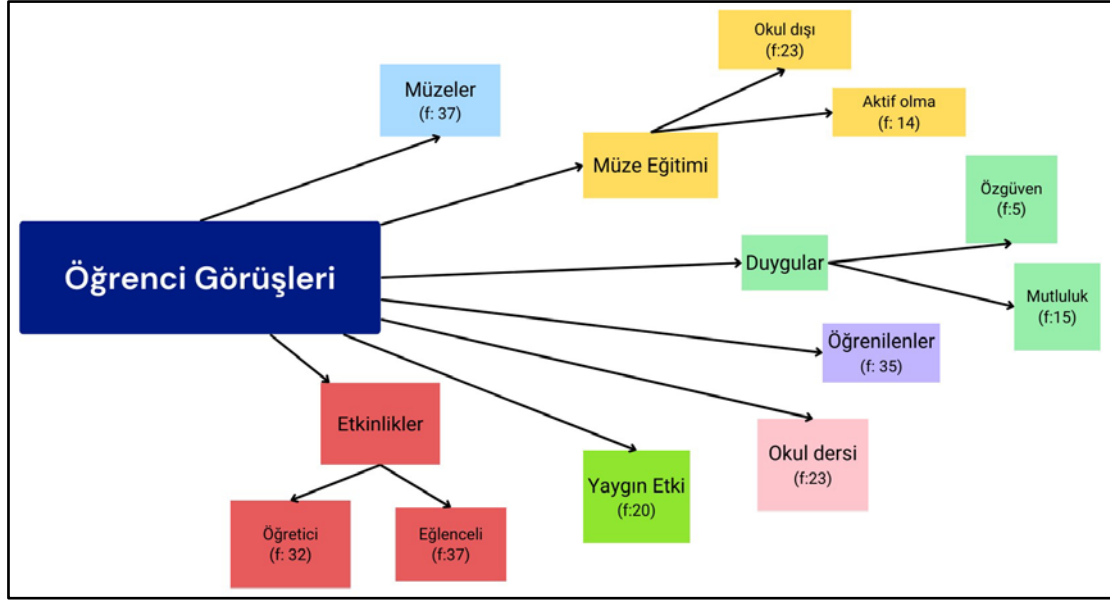
Tablo 4. Müze Eğitimine İlişkin Farkındalık Ölçeğine Ait Ön Test-Son Test Ortalamaları Arasındaki Farklılığın Anlamlılığına İlişkin t-testi Sonuçları (2022 yılı)

Bağımlı Değişken	Test	N	\bar{X}	SS	Sd	t	p
Müze Eğitimine İlişkin Farkındalık Puanı	Ön test	24	60.46	8.50	23	-2.373	.026
	Son test	24	66.04	7.49			

Her iki proje döneminde de, öğrencilerin müze eğitimi farkındalık düzeylerinin eğitim sonucunda anlamlı olarak artış göstermiş olması, aktif öğrenme yaklaşımı ile verilen müze eğitimi programının öğrenciler üzerinde yararlı olduğunu göstermektedir.

3.1. Müze Eğitimine Yönelik Öğrenci Görüşleri

Proje dönemlerinin son gününde öğrencilere uygulanan müze eğitimi değerlendirme formunda yer alan öğrenci görüşleri de, öğrencilerin olumlu değişimlerini destekler niteliktedir. Öğrencilerin görüşlerine yönelik yapılan içerik analizi sonucunda; öğrenci görüşleri teması altında “müzeler”, “müze eğitimi”, “duygular”, “öğrenilenler”, “okul dersi”, “yaygın etki”, “etkinlikler” şeklinde 7 kod belirlenmiştir (Şekil 1).

Şekil 1. Öğrenci görüşleri temasına ait kod-alt kod hiyerarşi haritası

Bu kodlardan müze eğitimi, okul dışı ve aktif olma; duygular, özgüven ve mutluluk; etkinlikler, öğretici ve eğlendirici şeklinde alt kodlara sahiptir. Kodlar incelendiğinde en fazla vurgulanan kodların müzeler, müze eğitimi ve etkinlikler kodları olduğu görülmektedir. Müze eğitimi dersinin okul dersi olması isteği ve projenin yaygın etkisi gibi konular üzerinde de öğrenci görüşleri yoğunlaşmaktadır (Şekil 1).

Müzeler kodu kapsamında öğrencilerin görüşleri incelendiğinde, Antakya’da yaşamalarına rağmen pek çok müzeyi daha önce duymadıklarını ya da gitmediklerini, gitseler de bir şey anlamadıklarını ifade etmişlerdir. Bu görüşlerinden bazıları şöyledir:

“Ben Antakyalıyım. Ama bu kadar müze olduğunu bilmiyordum. Sizin sayenizde Antakya’yı gezip, öğrendim.” 2021, K1

“Ben Arkeoloji Müzesi’ne önceden de gitmiştim ama gördüklerimin ne amaçla, ne zaman kullanıldığını bilmeden gezmiştim. Ama sizinle gidince her şeyin açıklaması yapılıncaya kadar çok kalıcı oldu.” 2021, E5

“Müzeleri gezmek için yurtdışına çıkmak istemeye başladım. Hatay’daki çoğu müzeyi bilmiyordum ve ailemle beraber gitmek için ve onlara anlatmak için çok farklı yerler öğrendim.” 2022, E11

Müze eğitimi kodu kapsamında öğrenciler, müze eğitiminin okul dışında olmasına ve eğitim sürecinde aktif olarak katılım sağlamış olmalarına vurgu yapmaktadırlar:

“Okulun dışında da eğitimin olabileceğini öğrendik.” 2021, K12

“Yerinde öğrenmek deneyerek öğrenmek gerçekten çok iyiydi. Daha önce adını bile duymadığım müzelere gittik ve orada öğrendik.” 2022, K8

“Bütün dersler ile ilgili konuları gezerek deneyimledik. Dersi sevmeyen bir öğrenci bile dersi sevebilir. Aslında derslik dışında da eğitim olabileceğini gördük.” 2022, E6

“Bu proje bize yapmak isteyip yapamadığımız pek çok şeyi yapma imkanı sağladı. Mozaik öğrenmek en büyük isteğimdi. Yaptığımız etkinliklerde yarışma gibi şeylerin olması çok iyiydi. Daha istekli katıldık. Ve eğer okullarda derslerin yanında bu gibi etkinlikler olsa okula gitmek için çok heyecanlı olurduk. Daha çok şey öğrenirdik. Yerinde öğrenmek deneyerek öğrenmek

gerçekten çok iyiydi. Daha önce adını bile duymadığım müzelere gittik ve orada etkinliklerle öğrendik. 40 yıl düşünsem kendi kolonyamı yapacağım aklıma gelmezdi.” 2021, E2

“Bu müze eğitimi okul kadar önemliydi.” 2021, K4

“ Bu eğitimde olmak benim için büyük şanstı. Yaptığımız etkinlikler beni çok geliştirdi. Bence bu tarz müze gezileri her okulda olmalı. Aslında müzeler de bir eğitim alanı olmalı. Çünkü insan müzelerden çok şey öğreniyor.” 2021, E4

“Aslında grup çalışmasının önceden bu kadar faydalı olacağını düşünmemiştim. Ama grup çalışması yapmak benim için çok faydalı oldu. Kendimi geliştirdim.” 2021, K10

Müze eğitimine katılan öğrenciler bu eğitimle ilgili duygularını özellikle mutluluk ve özgüven kavramları ile ifade etmektedir:

“Burada olduğum için çok mutluyum çünkü benim yerimde olmak isteyen çok arkadaşım var. Daha önce gezmediğim yerleri yeni arkadaşlar tanıyarak, beraber gezdik.” 2022, K10

“Tarihte bilmediğim pek çok şeyi öğrendim. Etkinliklerde özgüvenim arttı.” 2022, E11

Öğrencilerin görüşleri arasında en fazla değindikleri konu eğitim sürecinde öğrendikleri yeni bilgiler ile ilgilidir. Buna ilişkin görüşlerinden örnekler şöyledir:

“Hiç bilmediğim yeni kelimeler öğrendim. Okul ders programında da bu tarz etkinlikler olsaydı keşke.” 2021, K10

“Tıbbi ve Aromatik bitki müzesinde onlarca bitki çeşidi öğrendim. Kendi parfümümü yaptım, Hatay Şehir Müzesi 'nde müze tanıtımı ile ilgili reklam tasarladık ve grup halinde yarışma yaptık. Çok eğlenceliydi.” 2022, K9

“Atık camların nasıl geri dönüştürüldüğünü, camın çöp olmadığını öğrendim.” 2021, K9

“QR kod ve kelime bulutunu evde de kullanmaya başladım. Okuldaki derslerimde de kullanacağım.” 2022, E10

“Müzenin ne olduğunu, kültürel mirasımıza sahip çıkmamız gerektiğini öğrendim. Bir camın nasıl vazoya dönüştüğünü; matematiğin tarımda nasıl kullanıldığını, mozaik yapmayı öğrendim.”

“Bize verdiğiniz bilgiler matematik, sosyal, fen gibi bütün derslerimde işime yarayacak. Belki de bu yılın en güzel haftasını geçirdim.” 2021, E9

“Çok farklı müzelere gittik ve her müzede öğrendiğimiz konularla ilgili etkinlik yaptığımız için öğrendiklerimiz çok pekişti.” 2021, K11

“Müzeleri çok daha iyi öğrendim. Geçmişimi artık anlıyorum. Müzelerdeki her eşyanın önemini, anlamını ve değerini anladım. Öyle sadece gezmek değil de, gezerek öğrendim.” 2021, K8

Öğrenciler etkinlikler kodlaması altında etkinliklerin öğretici ve aynı zamanda eğlenceli yönlerine şu sözleri ile dikkat çekmektedir:

“Gezerken öğrendik aslında biz. Ve bu benim gezerken öğrenmek şeklinde ilk deneyimim oldu. Çok güzel bir eğitim oldu. Öğreğin bir müzeyi gezerken bir öğretmenin bize anlatması daha sonra çeşitli etkinlikler yaparak öğrendiklerimizi pekiştirmemiz bu projede bana en faydalı gelen şeydi.” 2022, E4

“Deneyerek pek çok şey başardım. Zamanım çok iyi geçti. Müze eğitimi çok güzel ve eğlenceliydi. Çeşitli oyun, el sanatı, çalışma yaparak çok eğlendim. En çok arkeoloji ve şehir müzesinde eğlendim.” 2021, E2

“İlk günkü tanışma etkinliği aşırı eğlenceliydi.” 2022, K7

“Grup çalışmaları yapmak çok eğlenceli ve yararlıydı.” 2022, E1

“Müzedede beyin fırtınası yaptık, konular daha çok kaldı aklımda.” 2021, E5

“Zeytin müzesindeki oyun çok eğlenceliydi. Hem oyun oynayıp hem de zeytini öğrendik.” 2022, K3

“Şehir müzesi etkinliği çok eğlenceliydi, heykeller dönüp konuşacak gibi gerçekçiydi. Öğretmenimizi de çok sevdim.” 2022, E4

“Mesela daha önce hiç yapmadığım şeyleri yaptım. Mozaik yaptık, kolonya yaptık, kazı yaptık. Bu tarz etkinlikler bizim daha da gelişmemizi sağladı. Hem eğlendik hem de pek çok yeni bilgi öğrendik.” 2021, E7

“Tarihimi öğrenmek çok güzeldi. Özellikle meze yarışması ve mozaik gibi el işi etkinlikleri favorimdi.” 2021, K6

Okul dersi kodu kapsamında öğrenciler müze eğitiminin okul dersleri arasında da olmasını istediklerine dair görüşlerini şu sözlerle belirtmişlerdir:

“Eğer okula yeni bir ders gelirse bu Müze Eğitimi olmalıdır.” 2021, K6

“Okullara ders olarak gelmesi gereken bir eğitim. Çünkü bütün konuları yaparak, gezerek deneyimledik. Bence böyle daha istek uyandırıcı ve eğlenceli. Dersi sevmeyen bir çocuk bile sevebilir.” 2021, K12

“Eğer okullarda derslerin yanında bu gibi etkinlikler olsa okula gitmek için daha çok heyecanlanırdık. Daha çok şey öğrenirdik.” 2022, K8

“Bence müze eğitimi de, okuldaki dersler arasında olmalı.” 2021, E3

“Okul derslerine müze eğitimi konulmasını çok isterdim.” 2022, E8

“Okula yeni bir ders eklenirse kesinlikle müze ile ilgili olmalı.” 2022, K2

Yaygın etki kodlamasında öğrenciler bu ve buna benzer eğitimlerin daha çok kişiye ulaşması için devam etmesi, tekrarını yapılması konusunda görüşlerini ifade etmişlerdir. Ayrıca, kendileri de projenin yaygın etkisini artıracak potansiyele sahip olduklarını, öğrendiklerini yakın çevrelerine aktarmak istediklerine ilişkin sözleri ile göstermişlerdir:

“Hayatımda geçirdiğim en bilgi dolu haftalardan biriydi. Bu ve bunun gibi kültürümüze sahip çıkmaya yönelik yapılan projelerin artırılması toplumumuz açısından çok yararlı olacaktır. Şimdilik sadece 24 öğrenci bu etkinlikten yararlanabildi. Fakat bu tür projeler devam ederse çocuklar yaşadığı yerin önemli eserlerini, geleneklerini ve kültürünü çok yakından tanıyabilirler. Ben bu 5 günde okulda asla öğrenemeyeceğim pek çok bilgiyi öğrendim.” 2021, K5

“Çok müthiş bir deneyimdi. Tekrar tekrar yapılması gereken bir şey.” 2021, K12

“Çok güzel bir deneyimdi. Umarım bu tarz etkinlikler, müze eğitimleri tekrarlanır.” 2021, E7

“Ailemle beraber gitmek için çok güzel müzeler öğrendim.” 2021, E10

“Sınıfımda arkadaşlarıma müze eğitiminde öğrendiklerimi anlatmak için sabırsızlanıyorum.” 2022, K2

“Müzeleri gezmek için yurtdışına çıkmak istemeye başladım. Hatay’daki çoğu müzeyi bilmiyordum ve ailemle beraber gitmek için ve onlara anlatmak için çok farklı yerler öğrendim.”

Yapılan değerlendirmelere göre öğrencilerin aldıkları eğitimden son derece memnun ve mutlu olduğunu söylemek mümkündür. Öğrenciler ifadelerinde özellikle her etkinlikte aktif olarak yer almalarının öğrenmelerine olumlu etkisi olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca, hepsi bu eğitimin daha fazla kişiye ulaşması konusuna değinmişlerdir. Etkinliklerde hem çok eğlendiklerini hem de okulda uzunca bir sürede öğrenemeyecekleri kadar çok bilgiyi öğrendiklerini dile getirmişlerdir. Müze eğitiminin okul dersleri arasında da olması gerektiği ile ilgili de önerilerde bulunmuşlardır. Ayrıca, bir kısmı öğrendiklerini arkadaşları ve ailelerine aktarma isteği içinde olduklarını belirtmiştir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

TÜBİTAK 4004 Doğa Eğitimi ve Bilim Okulları projeleri kapsamında 2021 ve 2022 yıllarında desteklenen projenin, katılımcı öğrencilerin müze eğitimine yönelik farkındalık düzeylerinde yaptığı değişimin incelenmesi ve öğrencilerin müze eğitimine ilişkin görüşlerinin değerlendirildiği bu çalışmanın sonunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

2021 ve 2022 yıllarında gerçekleştirilen projelere katılan öğrencilerin Müze Eğitimi Farkındalık Ölçeğinden aldıkları puanların soru bazında değerlendirilmesi sonucunda her iki dönemde de, son test ortalama puanlarının yükseldiği tespit edilmiştir. Her iki proje döneminde de, öğrencilerin ölçekten aldığı ortalama ön test ve son test puanları t-testi ile karşılaştırıldığında son test puanlarının anlamlı olarak yükseldiği belirlenmiştir. Her iki proje döneminde de, öğrencilerin müze eğitimi farkındalık düzeylerinin eğitim sonucunda anlamlı olarak artış göstermiş olması, aktif öğrenme yaklaşımı ile verilen müze eğitimi programının öğrenciler üzerinde yararlı olduğunu ve farkındalık düzeylerini artırdığını göstermektedir.

Proje dönemlerinin sonunda öğrencilerin açık uçlu olarak yazdığı müze eğitimi değerlendirme formlarında yer alan öğrenci görüşleri de, öğrencilerin olumlu değişimlerini destekler niteliktedir. Yapılan değerlendirmelere göre öğrencilerin aldıkları eğitimden son derece memnun ve mutlu olduğu, etkinliklere aktif katılımın öğrenme üzerinde etkili olduğu, aldıkları eğitimi yakın çevrelerini aktaracakları yönünde görüşlerinin yoğunlukta olduğu belirlenmiştir.

Literatürde bu çalışmada olduğu gibi müze eğitiminin öğrenciler üzerindeki olumlu etkilerini vurgulayan çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalar arasında bulunan Yeşilbursa (2011) tarafından yapılan tezde, müze eğitiminin öğrencilerin kültürel miras değerlerine karşı farkındalık, akademik başarı ve tutumlarını artırdığı tespit edilmiştir. Şişman (2019) yaptığı çalışmada, müze eğitiminin öğrencilerin müzelere yönelik farkındalıklarını artırdığını vurgulamış ve öğrencilerin müze eğitimine ilişkin farkındalık düzeylerinin sınıf ve yaş düzeyi arttıkça arttığı sonucuna ulaşmıştır. Boyacı (2019) çalışmasında müze ortamında aktif katılımı gerçekleştiren yaratıcı drama etkinliklerinin öğrencilerin merak, ilgi ve heyecan duygularını hissettiklerini gözlemlemiştir. Müze eğitiminin öğrencilerin eleştirel düşünme ve problem çözme yetkinliklerine sahip olmalarına anlamlı katkı yaptığı da yapılan bir başka çalışma sonucunda belirlenmiştir (Sofuoğlu, 2019). Üztemür vd., (2018a) tarafından yapılan çalışmada 7. Sınıf öğrencilerine müze ortamında uygulanan etkinlikler sonucunda öğrencilerde sosyal bilgiler dersine özgü becerilerin geliştiği tespit edilmiştir. Yine Üztemür vd. (2018b)’nin çalışmasında 7. Sınıf öğrencilerinin müze ve tarihi mekanlarda uygulanan etkinlikler ile sosyal bilgiler algılarının şekillendiği görülmüştür. Karagözoğlu (2020)’nin, Yozgat Müzesi’nde 6. Sınıf öğrencilerine yönelik olarak gerçekleştirdiği müze eğitimi etkinlikleri sonucunda, öğrenciler aktif katılım sağladıkları müze eğitimi aktivitelerini faydalı, eğlenceli ve ilgi çekici olarak belirtmişlerdir.

Yabancı literatürde de müzelerde gerçekleştirilen eğitimin olumlu değişimler yarattığı sonucuna ulaşan çalışmalar bulunmaktadır. Lacoé vd. (2020) tarafından yapılan çalışmada, San Diego'da düşük gelirli öğrencilere yönelik yürütülen müze temelli bir eğitim programına katılımın kısa vadede olumlu sonuçları olduğu bulunmuştur. Bir başka çalışmada, Louisiana'daki bir devlet okulu öğrencilerinin çocuk bilim müzesinde yaptıkları uygulamalı eğitim sonrasında motivasyon ve fen başarısında anlamlı değişim tespit edilmiştir (Holmes, 2011). Kisida vd. (2016) tarafından yapılan çalışmada, sanat müzesine yapılan okul ziyaretlerinin öğrencilerin eleştirel düşünme ve sorgulama becerilerini artırdığı belirlenmiştir. Mujtaba vd. (2018) çalışmalarında, doğa tarihi müzelerinin öğrencilere yeni bilgi ve bakış açıları sağlayabileceği ve etkilerinin yıllarca sürebileceği sonucuna varmıştır. Ayrıca çalışmada, doğa tarihi müzelerinde yapılacak eğitimlerin öğrenciler için olumlu bilişsel, duyuşsal ve sosyal sonuçları teşvik etme potansiyeline sahip olduğu vurgulanmaktadır (Mujtaba vd., 2018). Anderson vd. (2006) tarafından yapılan çalışmada bir akvaryum ortamında üç haftalık pilot uygulama deneyiminin ortaöğretim biyoloji öğretmen adaylarının öğretme ve öğrenme epistemolojileri ve pedagojileri üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Çalışma sonucunda, öğretmen adayları, öğretme ve öğrenmenin ne anlama geldiğine dair görüşlerinde derin değişiklikler yaşamış, öğretme becerilerine dair güven kazanmış ve informal ortamdaki öğretimlerinin ardından fen eğitimcileri olarak güçlendiklerini hissetmişlerdir. MacDonald vd. (2017) yaptıkları çalışmada, dokuz ilkokuldan 432 öğrencinin katıldığı, Yeni Zelanda Te Papa Tongarewa Müzesi'nde gerçekleştirilen müze temelli afet eğitimi çalışması sonunda öğrencilerin afete hazırlık konusundaki bilgilerinin anlamlı olarak arttığını ve ayrıca çalışmaya katılan öğretmen ve ebeveynlerin afet bilgi ve davranışları üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu ortaya koymuştur.

2023 depremleri sonrası Hatay'daki müzelerin ağır hasar alması veya yıkılmış olması sebebiyle, bu projenin devamı gerçekleştirilememiştir. Ancak, müze eğitiminin belirlenen olumlu etkileri sebebiyle, aktif öğrenme teknikleri ile gerçekleştirilen müze eğitiminin ülkemizdeki çok sayıda müzenin öğrenme alanı olarak seçileceği çeşitli projelerle daha fazla öğrenciye ulaşması önerilmektedir. Bu sayede ülkemizin zengin kültürel mirası konusunda öğrencilerin farkındalık düzeyleri artacak ve öğrencilerin aktarımları ile yaygın etki sağlanacak ve kültürel mirasa yönelik farkındalığa sahip bireyler artacaktır. Müze eğitimi kapsamında sadece tarihi ve arkeolojik müzelerde değil aynı zamanda doğa müzeleri, teknoloji müzeleri ve edebiyatla ilgili müzelerde de eğitim gerçekleştirilmesi, müzelerin disiplinlerarası olarak kullanılabilir bir öğrenme ortamı olarak önemini ortaya çıkaracaktır. Ayrıca, okul derslerinde müze eğitiminin aktif olarak kullanılması öğrenmelerin daha merak uyandırıcı ve kalıcı olmasını sağlayacaktır. Müzelerin fiziki olarak ziyaret edilmesinin mümkün olmadığı durumlarda ise, sanal müzelerin eğitim ortamı olarak kullanılması önerilmektedir. Bu yöntemle, hem yurt içi hem de yurt dışında ulaşamayan müzeler hakkında da öğrencilerin bilgileri ve bilinç düzeyleri artacaktır.

KAYNAKÇA

- Akkuş, G., & Akkuş, Ç. (2017). Artırılmış Gerçekliğin Akış Deneyimine Etkisi: Hatay Arkeoloji Müzesi Örneği. *Uluslararası Turizmin Geleceği*, 1387(1394), 28-30.
- Akmehmet Tezcan, K., & Ödekan, A. (2006). Müze eğitiminin tarihsel gelişimi. *İTÜ Dergisi*, 3(1), 47-58.
- Anderson, D., Lawson, B., & Mayer-Smith, J. (2006). Investigating the Impact of a Practicum Experience in an Aquarium on Pre-service Teachers. *Teaching Education*, 17(4), 341-353. <https://doi.org/10.1080/10476210601017527>
- Bakan, F. (2003). *Eğitim Fakültelerinde Müze Eğitimi ve Uygulamaları* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi.

- Boyacı, A. U. (2019). *Müzedede Yaratıcı Drama Etkinlikleri İle Sosyal Bilgiler Dersi Kazanımlarına İlişkin Öğrenci Görüşlerinin Değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Çiftçi, A., & Acer, D. (2015). Çocuklar için Mimari Tasarım ve Kültürel Miras Eğitiminde Müzelerin İşlevi: Finlandiya Ulusal Müzesi Örneği. *İdealkent*, 6(17), 62-79.
- Egüz, Ş., & Kesten, A. (2012). Sosyal Bilgiler Dersinde Müze ile Eğitimin Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi: Samsun İli Örneği. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 81-104.
- Ekinci, B. (2022). Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretiminde Müze Gezilerinin Yeri ve Önemi. *Karabük Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (UNIKA Toplum ve Bilim) Dergisi*, 2(2), 62-73.
- Er Tuna, Y., & Kaya, H. (2022). Sosyal Bilgiler Öğretimi Kapsamında Müze ve Müze Eğitimine Yönelik Yapılmış Lisans Üstü Tezlerinin İncelenmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(19), 515-529. <https://doi.org/10.46778/goputeb.1176260>
- Gürdoğan Bayır, Ö., & Çengelci Köse, T. (2019). Kültürel Miras ve Korunmasına İlişkin Ortaokul Öğrencilerinin Görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(4), 1827-1840.
- Hassan, S. (2017). *Müzelerde Çocuklara Yönelik Sanat Etkinlikleri* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Kültür Üniversitesi.
- Hein, G. E. (2004). John Dewey and Museum Education. *Curator: The Museum Journal*, 47(4), 413-427. <https://doi.org/10.1111/j.2151-6952.2004.tb00136.x>
- Holmes, J.A. (2011). Informal learning: Student achievement and motivation in science through museum-based learning. *Learning Environ Res.*, 14, 263-277. <https://doi.org/10.1007/s10984-011-9094-y>
- Karadeniz, C., & Okvuran, A. (2014). A Night at the Museum: Museum Education with Ankara University Students at Çorum Museum of Archeology. *Elementary Education Online*, 13(3), 865-879.
- Karadeniz, C., & Okvuran, A. (2018). Cumhuriyetin İlanından Günümüze Türkiye’de Müze Eğitimi: Tarihsel Gelişim ve Gelecek Tasarımları. *Milli Folklor*, 30(118), 101-113.
- Karagözoğlu, N. (2020). Ortaokul Öğrencilerinin Etkinliklerle Müze Eğitimine İlişkin Görüşleri: Yozgat Müzesi Örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 33-50.
- Kisida, B., Bowen, D. H., & Greene, J. P. (2016). Measuring Critical Thinking: Results From an Art Museum Field Trip Experiment. *Journal of Research on Educational Effectiveness*, 9(sup1), 171-187. <https://doi.org/10.1080/19345747.2015.1086915>
- Kurak Açıkcı, F., & Konakoğlu, Z. (2018). Kültürel Mirasın İzlerini Kent Müzelerinde Sürmek: Trabzon Müzeleri. *Journal of History Culture and Art Research*, 7(3), 668-682.
- Lacoe, J., Painter, G. D., & Williams, D. (2020). Museums as Classrooms: The Academic and Behavioral Impacts of “School in the Park”. *AERA Open*, 6(3). <https://doi.org/10.1177/2332858420940309>
- Laçın Şimşek, C. (Ed.) (2011). Fen Öğretiminde *Okul Dışı Öğrenme Ortamları*. Ankara: Pegem Akademi

- MacDonald, E., Johnson, V., Gillies, M., & Johnston, D. (2017). The impact of a museum-based hazard education program on students, teachers and parents, *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 21(2017), 360-366. <https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2017.01.010>.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Mujtaba, T., Lawrence, M., Oliver, M., & Reiss, M. J. (2018). Learning and engagement through natural history museums. *Studies in Science Education*, 54(1), 41-67. <https://doi.org/10.1080/03057267.2018.1442820>
- Negiz, N. (2017). Kentlerin Tarihsel Sürdürülebilirliğinde Kültürel Miras: Önemi ve Değeri Üzerine Düşünmek. *Akademia Doğa ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 3(1), 159-172.
- Okvuran, A., & Karadeniz, C. (2022). Teacher's impact on museum education and design of new-generation school and museum collaboration in Turkey. *Museum Management and Curatorship*, 37(1), 17-43. <https://doi.org/10.1080/09647775.2021.1914138>
- Önder, A., Abacı O., & Kamaraj I. (2009). Müzelerin eğitim amaçlı kullanımı projesi: İstanbul Arkeoloji Müzesi'ndeki Marmara örnekleme. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(25), 103-117.
- Sağlamgöncü, A. (2023). Türkiye'de Sosyal Bilgiler Eğitiminde Müze Eğitimi ile İlgili Yapılan Araştırmalara Yönelik Bir Meta-Sentez Çalışması. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 308-334. <https://doi.org/10.34056/aujef.1160176>
- Sofuoğlu, S. (2019). *Müze Eğitiminin Eleştirel Düşünme Eğilimine ve Problem Çözme Becerisine Etkisi* [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- Şahan, M. (2005). Müze Ve Eğitim. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(4), 487-501.
- Şişman, Z. B. (2019). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kültürel Varlıklara İlişkin Öğrencilerde Farkındalık Bilinci Oluşturmada Müze Eğitiminin Etkisi (Malatya İli Örneği)* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. İnönü Üniversitesi.
- Taylor, E. W., & Neill, A. C. (2008). Museum Education: A Nonformal Education Perspective. *Journal of Museum Education*, 33(1), 23-32. <https://doi.org/10.1080/10598650.2008.11510584>
- Temur, S., & Topkaya, Y. (2023). 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Müze Kullanımı Bakımından İncelenmesi. *Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 281-307.
- Üztemur, S., Dinç, E., & Acun, İ. (2018a). Müzeler ve Tarihi Mekânlarda Uygulanan Etkinlikler Aracılığıyla Öğrencilerin Sosyal Bilgilere Özgü Becerilerinin Geliştirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (46), 294-324.
- Üztemur, S., Dinç, E., & Acun, İ. (2018b). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Müze ve Tarihi Mekân Kullanımının 7. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Algılarına Etkisi: Bir Eylem Araştırması. *Journal of Theoretical Educational Science* 11(1), 135-168.
- Yeşilbursa, C.C. (2011). *Sosyal Bilgilerde Miras Eğitiminin Öğrencilerin Somut Kültürel Mirasa Karşı Tutumlarına ve Akademik Başarılarına Etkisi* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Museums are an integral part of education (Hein, 2004). The primary goal of museum education, within the context of evolving museum practices, is to foster a museum culture in society, impart an educational function to museums and enhance individual and societal awareness of museums (Karadeniz & Okvuran, 2018). Museums are among the prominent places where individuals can engage in out-of-school learning at their own time (Okvuran & Karadeniz, 2022).

Although museum education is included in the curriculum of many courses, most of the social studies course objectives are suitable for museum education (Er Tuna & Kaya, 2022). Museum education activities carried out within the scope of course objectives allow students to learn about their own cultural backgrounds, understand cultural heritage, respect different cultures and realize cultural diversity (Sağlamgöncü, 2023).

The goal of the project, which was found to be eligible to be supported within the scope of TÜBİTAK 4004 Nature Education and Science Schools projects in 2021 and 2022, is to contribute to the transformation of museums, which are one of the out-of-school educational environments that enrich and strengthen learning experiences, into an education and training environment and to increase students' knowledge and awareness of cultural heritage through activities to be implemented in different museums within a certain program. Within the scope of the project, Hatay Archeology Museum, City Museum, Medical and Aromatic Plant Museum, Ancient Glass House, Gastronomy Museum, Agriculture Museum and Altınözü Tokaçlı Olive Museum were selected as study areas. The sample of the project consists of a total of 48 students with high academic achievement. Of these 48 students, 24 students were selected from among the 6th graders and 24 from among the 7th graders attending 6th region schools with an income status lower than the average.

The purpose of the current study is to investigate the changes in the museum education awareness levels of the students participating in the project and to evaluate the opinions of the participating students about museum education. The project was supported within the scope of the TUBITAK 4004 Nature Education and Science Schools projects in the years 2021 and 2022.

Method

In this study, quantitative research was used to investigate the students' level of awareness of museum education, and qualitative research was used to evaluate the students' opinions on museum education.

In the study, the "Museum Education Awareness Scale" developed by Şişman (2019) was used. In both project periods, the scale was administered to the participants as a pre-test before the activities started on the first day and as a post-test after all activities were completed on the last day. The data obtained from the scale were analyzed and interpreted by using descriptive analysis and dependent samples t-test, separately for the participants of both periods.

The Museum Education Evaluation form suggested in İlhan et al. (2011) was administered at the end of the project for the evaluation of the students' opinions on museum education. The opinions of the students were evaluated descriptively and supported with direct quotations.

Results

When the pretest and posttest descriptive analysis results of the data obtained from the scale were examined, it was seen that the pretest and posttest mean scores differed for individual scale items. In the year 2021, when the pre-test and post-test mean scores data were evaluated item by item, it was observed that the students' awareness, especially regarding the effects of museums,

showed a greater change in terms of designing three-dimensional products and performing demonstrations after a museum visit.

The pre-test and post-test scores of the Museum Education Awareness Scale were separately evaluated for the years 2021 and 2022 using dependent samples t-test. When the results of the 2021 analysis were examined, the pre-test mean score from the scale was found to be 62.79, while the post-test mean score was found to be 67.45. The difference of 4.54 points between the pre-test and post-test was found to be significant as a result of the t-test. The mean score of the pre-test for the students participating in the 2022 project was found to be 60.46, while the mean score of the post-test increased to 66.04. The difference of 5.58 points between the pre-test and post-test was found to be significant as a result of the t-test.

The significant increase in the students' awareness levels about museum education in both project periods indicates that the museum education program delivered through an active learning approach was beneficial for the students.

The data obtained from the museum education evaluation form administered to the students on the last day of the project periods also support the positive changes in the students. The students' opinions were found to be related to the topics such as general attitude towards museums and museum education, what is learned in the educational process and its importance, feelings about the activities, the desire for museum education to be a school subject and the widespread effect of the project.

According to the evaluations, it is possible to say that the students were extremely satisfied and happy with the education they received. The students strongly emphasized that their active participation in each activity had a positive effect on their learning. They also suggested that museum education should be one of the school subjects. In addition, some of them stated that they were impatient to pass on what they had learned to their friends and families.

Discussion and Conclusion

As a result of the evaluation of the scores obtained from the Museum Education Awareness Scale by the students who participated in the projects carried out in 2021 and 2022 for individual items in the scale, it was determined that the post-test mean scores increased in both periods. When the mean pre-test and post-test scores of the students from the scale in both project periods were compared with the t-test, it was determined that the post-test scores increased significantly.

In the literature, there are various studies emphasizing the positive effects of museum education on students, as in the current study. Yeşilbursa (2011) determined that museum education increased students' academic success, awareness of and attitudes towards cultural heritage values. Şişman (2019) emphasized that museum education increased students' awareness of museums and concluded that students' awareness of museum education increased more as their grade level and age increased. Boyacı (2019) observed that creative drama activities requiring active participation in the museum environment made students feel curiosity, interest and excitement. It was also determined as a result of another study that museum education contributed significantly to students' critical thinking and problem-solving competences (Sofuoğlu, 2019).

It is suggested that museum education to be carried out with active learning techniques will reach more students with various projects in which many museums in our country will be chosen as learning areas. In this way, students' awareness of the rich cultural heritage in our country will increase and a widespread effect will be achieved with the transfer of the learned information by students to other people, leading to a sharp rise in the number of people with increased awareness of cultural heritage. In addition, the active use of museum education in school lessons will make learning more interesting and permanent.